Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIII. No. 175. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, SEPTEMBER 13, 1996. CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК П'ЯТНИЦЯ, 13-го ВЕРЕСНЯ 1996 р. Ч. 175. РІК CIII.

ДНІПРОПЕТРОВСЬКЕ Є „ІНКУБАТОРОМ" УКРАЇНСЬКИХ УРЯДОВЦІВ

Дніпропетровське. — Твердження, що Уряд України формується за „клановою" ознакою, мають під собою суттєві підстави, повідомило 9-го вересня агентство Ройтерс.

Згідно з повідомленням, Дніпропетровське стало найбільшим „постачальником" урядової „еліти" і перетворилося у найбільший фінансово-промисловий центр України на зразок німецького міста Франкфурт.

Щедрість цього міста на державних керівників виявилася ще за совєтських часів. Свою політичну кар'єру починав тут покійний генеральний секретар КПСС Леонід Брежнєв. Заподіяний слуга Москви Володимир Щербицький, який 17 років правив Україною, теж походив з Дніпропетровського.

Традиція міста не перервалася і в незалежній Україні. Колишній директор дніпропетровського ракетного підприємства „Південмаш" Леонід Кучма тепер займає у державі президентський пост. Другою особою в країні є прем'єр-міністер Павло Лазаренко, теж з Дніпропетровського. Крім того, кілька міністрів і біля 200 урядовців — від генерального прокурора до голови державного телебачення — є урodженцями цього міста.

„Це велика, навіть величезна проблема, — сказав один з асистентів Л. Кучми. — Важко навіть уявити маштаб цієї проблеми. Ми намагаємося змінити цей сценарій, встановити регіональний баланс, але це нелегке завдання. Це потенційно небезпечно для держави".

(Закінчення на стор. 4)

УРЯД ПРИЙНЯВ ПРОЄКТ БЮДЖЕТУ НА 1997 РІК

Київ. — Уряд України схвалив проєкт бюджету на 1997 рік, що передбачає зменшення інфляції і зниження дефіциту державного бюджету, але економісти заявили 10-го вересня, що бюджет дуже сильно залежить від емісії грошей і є занадто оптимістичний щодо податкових надходжень, повідомило агентство Ройтерс.

Проєкт бюджету, затверджений на засіданні Кабінету Міністрів 9-го вересня, має бути представлений цього тижня в парляменті. Однак до того часу він ще може зазнати деяких змін.

В бюджеті передбачено річну інфляцію на рівні 25 відсотків і державний дефіцит 5 відсотків від валового національного продукту (ВНП). Цього року інфляція передбачається на рівні 45 відсотків і державний дефіцит — 6.2 відсотка.

У заяві Кабінету Міністрів, випущеній після засідання, сказано, що Уряд плянує наголошувати у новому бюджеті на фінансовій дисципліні, сприянні українському виробникові і зменшенні надмірних видатків.

Однак в західних економістів це не викликає захоплення. Один з них, ознайомившись з проєктом, сказав, що документ має дві проблеми. Одна з них це кредити Національного Банку України на суму 2.5 блн. гривень, що є на 50 відсотків більше, ніж цього року. Друга це дуже високі заплановані надходження до бюджету — 45 відсотків від валового національного продукту.

(Закінчення на стор. 4)

У Грозному відбувається з'їзд чеченських партій

Ґрозний, Чечня. — Під головуванням начальника штабу чеченських національно-патріотичних збройних сил Асляна Масхадова в столиці Чечні відкрився з'їзд політичних партій і громадських рухів республіки.

У праці з'їзду, якому проголосив бойкот маріонетковий промосковський уряд на чолі з Доку Завгаєвим, беруть участь віцепрезидент Чеченської республіки Саїд-Гасан Абумуслімов, представники всіх політичних об'єднань, релігійні діячі. На ньому також присутній керівник чеченської місії Організації в питаннях безпеки і співробітництва в Европі Тім Ґульдіман.

Серед головних питань, які обговорюватиметься на з'їзді, є проблема статусу Чечні. Більшість депутатів висловилися за створення в республіці коаліційного уряду, але без членів „колябораціоністичної адміністрації" Д. Завгаєва. Всі партії і рухи стоять на тому, що російські війська повинні негайно залишити чеченську територію.

Виступаючи на з'їзді А. Масхадов сказав, що він вірить „у щирість намірів Александра Лебедя припинити війну" і ще раз підкреслив, що хоч Росія далі залишається світовою збройною потугою, чеченців вона не може перемогти, бо вони захищають святу справу — свободу і незалежність рідної землі.

ЗСА ГОТУЮТЬСЯ ДО НОВОЇ АТАКИ

Вашінгтон. — У середу, 11-го вересня, ЗСА відправили до Кувайту два найновішого виробу військові літаки типу F-117, які знані з того, що можуть бути не завважені ворожим радаром, та чотири бомбовики типу Б-52. Все це у приготуванні до нової атаки ЗСА на Ірак, яка, за словами офіційних чинників Пентагону, буде сильнішою як обидві попередні.

Повідомлення про ці приготування вийшли всього кілька годин після того, як ЗСА отримали звідомлення про нові непокірності Іраку, включно з вистрілом ракети типу SA-6 на два американські військові реактивні літаки. Речники Пентагону підкреслили, що вистрілена Іраком ракета ніколи не загрожувала американським літакам.

Все ж таки, всі ці провокації зі сторони Іраку є без сумніву умисними, підтвердив на пресовій конференції Вілліям Перрі, секретар Департаменту оборони, та приобіцяв, що ЗСА за ці провокаційні штучки відповідно віддячаться Іракові. А на передвиборчому вічі у Сан Сиӣі, Аріз., президент Билл Клінтон заявив, що „Ірак не повинен недооцінювати рішучости Америки відстояти свою не тільки гідність, але й взяту на себе перед світом відповідальність у стосунках з Іраком".

Президент України зустрівся з представниками преси

Київ (Р. Р.). — Тут у суботу, 7-го вересня, Президент України Леонід Кучма провів зустріч з українськими і закордонними журналістами у телестудії першого каналу українського телебачення. Зустріч проводилася з нагоди п'ятої річниці незалежности України. Журналістів було багато, а запитань ще більше.

Так на запитання, яку ж Україну вирішено будувати після прийняття Конституції, Президент відповів, що згідно з Конституцією, Україна є унітарною державою. А щоб у ній все було як треба, доведеться ще багато попрацювати фахівцям.

Оскільки останнім часом в пресі почали з'являтися публікації зі звинуваченнями проти прем'єра-міністра України Павла Лазаренка, який нібито причетний до якихось нафтових махінацій, Президент запевнив, що про резиґнацію Лазаренка питання не стоїть, бо для цього немає причин.

На запитання, що він відчував у Палаці „Україна", коли глядачі висвистали Йосипа Кобзона, Л. Кучма відповів: „Відчув гордість, що Україна, як незалежна держава, відбулася, і вже навіки". А коли кореспондент агентства Ройтерс, що працює в Україні майже шість років, звернувся із запитанням російською мовою,

(Закінчення на стор. 4)

О. Мороз відвідав Івано-Франківщину

Київ (Р. Р.). — Тут 10-го вересня „Голос України" повідомив, що голова Верховної Ради України Олександер Мороз 6-7-го вересня відвідав Івано-Франківщину спільно з групою народних депутатів України. Зокрема голову парляменту супроводжували Павло Мовчан, Володимир Пилипчук, Микола Лавриненко, Василь Костицький, Євген Пронюк, Роман Круцик і деякі відповідальні працівники з апарату Верховної Ради України.

За словами О. Мороза, мета поїздки — з'ясувати, над якими законодавчими актами має зосередити свою працю Верховна Рада в першу черґу.

Парляментарна делеґація відвідала акціонерні товариства „Івіта", „Автолимвмаш", хутрову фірму „Тисьмениця", спільне підприємство „Тикаферлюкс", селянську спілку „Вільна Україна", нафтохемічне акціонерне товариство „Прикарпаття", туристичні комплекси.

Відбулися також зустрічі з керівниками обласних і районних державних адміністрацій, представниками партій і громадських організацій.

Головною темою всіх зустрічей було питання ролі законодавчої влади у проведенні в життя Конституції України, а також питання економіки. Особливо гострою була зустріч з надвиробничими нафтовиками і газовидобувальниками, які скаржилися, що паливно-енергетичний комплекс певні сили намагаються задушити, або продати за безцінь, тоді, коли вони можуть забезпечити тревину державних потреб.

Почули депутати і скарги на те, що п'ять років тому податкових інспекторів було багато менше, а тепер число їх зросло і заробітки в них набагато більші, ніж у вчителів чи лікарів. Отож протягом відвідин парляментаристи працювали продуктивно і напружено.

Соціялісти критикують діяльність Уряду

Київ (Р. Р.). — Соціялістична Партія України закликає до створення широкої народної коаліції за конституційні права громадян. За словами голови парляментарної фракції соціялістів Івана Чижа, соціялісти мають намір „вчити владу поважати закони і Конституцію".

Основою створення коаліції є бльок лівих сил, до якого виявили бажання приєднатися не менше 14 партій та організацій, сказав Чиж і додав, що в реґіонах створюються громадські комітети. Як конституційно визначена опозиція, СПУ домагатиметься від органів влади беззастережного виконання законів України.

Інший член соціялістичної парляментарної фракції Йосип Вінський вважає, що „нинішня влада не може забезпечити виконання Конституції України", тому соціялісти вважають за необхідне переобрання усіх органів влади України. Вони також виступають за побудову „у максимально стислі терміни" нового моделю суспільного життя на основі нової Конституції. Соціялісти переконані, зазначив І. Чиж, що в парляменті України неможливо створити стійку більшість.

І. Чиж негативно охарактеризував діяльність Уряду і зокрема прем'єр-міністра Павла Лазаренка, зазначивши, що „за кілька місяців Кабінет Міністрів міг зробити значно більше" і що заборгованість із заробітків погашено не скрізь і не в достатній мірі.

Депутатська фракція соціялістів ухвалила рішення звернутися до Київського міського суду з приводу порушення справи про припинення депутатських уповноважень парляментаристів, які не перейшли на постійну працю в парлямент. Згідно зі законом, до суду звернутися має право голова Верховної Ради України, а також не менше, ніж 25 народних депутатів.

На хліб вживають зерно нижчої якости

Київ (Р. Р.). — У зв'язку з недородом збіжжя у 1996 році, Кабінет Міністрів постановив дозволити в межах державного замовлення купувати пшеницю п'ятої кляси 1-3 категорій якости.

Для харчових потреб використовуватиметься пшениця п'ятої кляси нижчої якости. Заготовчим підприємствам буде зараховано вартість пшениці п'ятої кляси в рахунок погашення наданих авансів, виходячи з рівня середніх цін на біржі України.

Міністерству Сільського Господарства доручено використовувати пшеницю згаданої якости в межах України для виготовлення борошна з частинним додаванням пшениці високої якости.

За інформацією Міністерства Сільського Господарства, цьогорічний урожай збіжжя в середньому становить 21 центнер з гектара. Передбачається зібрати 27-28 млн. тонн. Держава повинна закупити у виробників п'ять мільйонів тонн і ще стільки ж за реґіональними контрактами.

Тим часом в деяких областях місцеві адміністрації ухвалили рішення тимчасово заборонити вивезення урожаю за межі областей. Наприклад, на Луганщині вирішено не вивозити муку, худобу, сухі молочні продукти тощо. Комерційним банкам рекомендовано виділити кредити зернопереробним підприємствам для закупу збіжжя в ресурси області.

Київська міська державна адміністрація оголосила, що змушена підвищити ціни на хліб, оскільки українська столиця виявилася не готовою до забезпечення мешканців міста необхідними резервами зерна.

Буковина цього року зібрала збіжжя вдвічі менше, ніж минулого через несприятливі кліматичні умови. Зібрано в середньому 19,6 центнера з гектара. За словами заступника голови Обласної державної адміністрації Алчіпа Рошки, такої низької врожайности в області не було від 1963 року. Область лише на третину виконала державне замовлення і реґіональний контракт: із замовлених 70,000 тонн хліба, державі продано лише 20,000 тонн.

Гасиди знову їдуть на прощу до Уманя

Джерзі Сиӣі, Н. Дж. — Як і минулого року, одна із найбільше ортодоксальних жидівських сект — гасиди — їдуть з усіх кінців світу до малого українського містечка Умань, щоб там в часі святкування Рош-ча-Шана, що припадає на вересень, молитися біля гробу свого покійного провідника рабина Нахмана. Тим разом в навечер'я того паломництва обширний репортаж про це, переплітаний численними світлинами, знаходимо в недільному

(Закінчення на стор. 4)

В Україні

(З інформацій УНІАР)

ПІДПИСАЛИ ДЕКЛЯРАЦІЮ ПРО ПОЛІТИЧНУ ЗГОДУ

КИЇВ. — Голова Демократичної Партії України Володимир Яворівський повідомив, що на сьогодні Декларацію про політичну злагоду в суспільстві підписали сім політичних партій: ДПУ, СДПУ (об'єднана), ЛПУ, ЛДПУ, Партія Праці, Українська Селянська та Національно-Консервативна Партії. За словами Яворівського, документи підписали також 48 громадських організацій та об'єднань, 13 національних товариств, сім релігійних конфесій і 10 творчих спілок. Декларація про політичну злагоду українського суспільства відкриває простір для переходу до леґітимности нової Конституції, вважає голова ДПУ. Він також повідомив, що декларацію відмовилися підписати КПУ, КУН, ОУН, УКРП та КДПУ. Підписання документу триває і закінчиться до 1-го грудня.

ВИСЛОВИЛИ ПОДЯКУ

КИЇВ. — Перший віцепрем'єр-міністер України Василь Дурдинець прийняв амбасадора Норвеґії в Україні Ойвінда Нордслєттена і від Уряду України передав подяку керівництву і народові Норвеґії за співчуття і клопоти, які вони взяли на себе у зв'язку із розслідуванням причин загибелі літака та 76 громадян України, що летіли на Шпіцберґен. У медичному центрі міста Тронсьо завершується ідентифікація загиблих і вирішується питання, яка авіякомпанія дасть літак для доставки їх в Україну.

КПУ АНАЛІЗУЄ ПРИЧИНИ ПОСЛАБЛЕННЯ СТАНОВИЩА В ПАРЛЯМЕНТІ

ДОНЕЦЬКЕ. — Об'єднаний пленум донецького обласного та міського комітетів КПУ проаналізував причини послаблення становища комуністів у Верховній Раді України. У праці пленуму взяв участь перший секретар ЦК КПУ Петро Симоненко та інші депутати України від комуністичної фракції. Учасники зібрання прийшли до висновку, що причиною є порушення партійної дисципліни і програми партії. Доказом цьому є голосування деяких комуністів „за прийняття буржуазної конституції". Об'єднаний пленум вирішив за неможливе, щоб Володимир Щербань далі очолював Обласну державну адміністрацію і саботував працю Обласної Ради, оскільки він себе скомпромітував під час голосування за Конституцію. Висловлено недовір'я секретарям ЦК КПУ О. Самойликові та Г. Пономаренкові, іншим оголошено догани.

КЕРІВНИКИ ДПУ ЗВЕРНУЛИСЯ ДО ПРЕЗИДЕНТА, УРЯДУ І ВЕРХОВНОЇ РАДИ

КИЇВ. — У зверненні до Президента, Кабінету Міністрів та Верховної Ради України керівники Демократичної Партії України висловили підтримку введенню української національної валюти і водночас застерегли, що в економіці України цілком реально залишається загроза поновлення гіперінфляції, що спричинить крах усіх загальнонародних сподівань. У зв'язку з цим, ДПУ пропонує запровадити нові принципи оподаткування. Автори звернення пропонують також встановити мінімальний розмір оплати праці за годину, здійснювати комплекс заходів для стимулювання ринку, насамперед, зробивши землю товаром.

ЗЛІКВІДОВАНО АКЦІОНЕРНУ КОМПАНІЮ

КИЇВ. — Президент України Леонід Кучма підписав указ про ліквідацію державної акціонерної компанії „Укрзакордоннафтогазбуд". Водночас Президент підписав укази про нові призначення. Зокрема на пост голови Держнафтогазпрому України призначено Петра Демченка, який раніше був генеральним директором підприємства „Укрнафта" і „Чернігівнафтогаз". Володимира Ялового призначено заступником голови Київської міської державної адміністрації.

ЗАТРИМАНО КОРАБЕЛЬ

МИКОЛАЇВ. — Тут у морському торговельному порті заарештовано корабель „Астра-1", що під прапором Гондурасу мав намір вивезти з України 578 голів великої рогатої худоби. Перевірка виявила, що документи на вивезення тварин на один мільйон долярів були підроблені. Порушено карну справу. Раніше повідомлялося, що через затримку корабля, худоба на ньому загинула без їжі і води.

ЗАВЕРШЕНО ПІДГОТОВУ ДО ОЗНАЧЕННЯ УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКОГО КОРДОНУ

ЧЕРНІГІВ. — Тут закінчила працю спільна українсько-російська група, яка підготовляє розмежування кордону між Україною і Росією. Українську групу очолив Леонід Осавілюк, російську — Валерій Мусатов. Члени груп на спільному засіданні дійшли до згоди щодо необхідности договірно-правного оформлення українсько-російського державного кордону та визначення практичних кроків у цьому напрямку. На наступних засіданнях передбачається визначити статус Азовського моря та Керченської протоки.

ВЕЛИКА ПРИВАТИЗАЦІЯ

ЗАПОРІЖЖЯ. — Тут розпочинається приватизація одної з найбільших в Україні енергетичних компаній „Дніпроенерго", до складу якої входять Запорізька, Дніпровська і Криворізька ДРЕС. У жовтні розпочнеться продаж 22.87 відс. акцій за приватизаційні і компенсаційні сертифікати. Пакет акцій, що становить 26.13 відс. статутового капіталу плянується продати на некомерційному конкурсі під інвестиційні зобов'язання. У державній власності залишається 15 відс. акцій. Загалом випущено 897,510 акцій „Дніпроенерго" на суму близько 2.5 трильйонів карбованців.

Е. ГУРВІЦ ПОЄДНУЄ ДВІ ПРАЦІ

ОДЕСА. — Едуард Гурвіц на запитання журналістів, яку працю він обере, зазначив, що має намір і далі поєднувати працю депутата Верховної Ради України і посадника Одеси, оскільки обидва пости є виборними. „За мене проголосували більше виборців, ніж за всіх одеських депутатів разом", — зазначив Гурвіц. Він вважає, що відібрати в нього мандат можуть лише виборці.

В АМЕРИЦІ

У ВІВТОРОК, 10-ГО ВЕРЕСНЯ, Сенат голосами 85 до 14 схвалив законопроєкт, який не дозволятиме на будь-які урядові пільги супружжям тієї самої статі, та дозволить стейтам ігнорувати такі супружжя санкціоновані в інших стейтах. Тепер цей законопроєкт буде переданий до Білого Дому, де президент Билл Клінтон обіцяв його підписати. Однак тільки більшістю одного голосу 50 до 49 врятовано гомосексуалістам дальше право користуватися законом проти дискримінації у місця їхньої праці. Ні один республіканський сенатор не голосував проти першого законопроєкту в справі надання державних пільг, але вісім республіканських сенаторів голосували за тим, щоб гомосексуалісти не мали права користуватися існуючим законом проти дискримінації. 3 сенаторів демократів 27 голосувало за заборону про державні пільги та за тим, щоб гомосексуалісти мали право користуватися існуючим законом проти дискримінації.

У СВІТІ

У ВІВТОРОК, 10-ГО ВЕРЕСНЯ, Генеральна асамблея Організації Об'єднаних Націй схвалила договір, який має на меті закінчити будь-які випробування ядерної зброї. Голосами 158 до 3 схвалено цей договір і формально запропоновано поодиноким країнам-членам ООН підписати згаданий документ. Щоб ця угода стала законом з правом її застосування і постійної перевірки її мусять підписати всі 44 країни, котрі мають ядерні реактори, а також їхні законодавчі установи мусять її затвердити. Всі п'ять задеклярованих державвласників ядерної зброї — ЗСА, Англія, Франція Китай та Росія заявили, що підпишуть цю угоду, однече три країни — Ізраїль, Індія та Пакистан, котрих підозрівають, що вони таємно також є власниками ядерної зброї, цього не зробили, хоч Ізраїль пообіцяв підписати. Натомість Індія заявила, що не підпише та робитиме все, що в її силі, щоб згадана угода не стала законом.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237; Fax: (201) 451-5486. UNA: (201) 451-2200

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446
(914) 626-5641, Fax (914) 626-0180, e-mail: unaestat@travel.ios.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Нещасні безбатченки

Цього тижня закінчуються гокейові змагання за „світову чашу", які штучно створила Національна гокейова ліга (НГЛ), що включає гокейові клюби Америки і Канади. На диво, ці мистецтва почалися в часі, коли поодинокі дружини приготовляються до нового сезону, який включає понад 80 змагань та виснажуюче подорожування від Лос Анджелесу до Ню Йорку та від Едмонтону до спекотливої Фльориди.Але це не стримало „гокейових богів" від влаштування цього турніру не зовсім приготованих ще професійних змагунів НГЛ, в якій, як відомо, змагаються гравці різних національностей. От і поділено їх на національні збірні: З'єднаних Стейтів Америки, Канади, Швеції, Росії, Фінляндії, Німеччини, Чехії, Словаччини. До фіналу добилися збірні ЗСА і Канади і якраз тепер проходять кінцеві ігри.

Як сказано, розподіл змагунів зроблено буцімто за громадянством. Але от курйоз: в дружині Росії опинилися такі відомі українські змагуни, як Могильний, Юськевич, Твердовський, Коваленко, Житник, Николишин. Яким чудом?— спитаєте. Від організаторів турніру годі добитися конкретної відповіді. Мовчать самі змагуни, не дала досі коментаря Федерація Гокею України. Тяжко уявити собі, чим керувалися організатори, коли вкинули до російського котла українців, та ще й литовця Каспарайтіса. Мабуть, керувалися вони ключем „совєтчини", але СССР вже п'ять років тому перестав існувати, а на XXVI Олімпіяді в Атланті ще так недавно виступали, вперше як незалежні держави, колишні республіки цього імперського велетня.

І от парадокс: у збірній Канади змагаються Грецький і Ткачук, а у збірній Росії — Житник і Николишин!

Дивно, що не знайшовся тверезий голос з будь-якого українсього джерела — мабуть, найбільш логічно, з України, або з-посеред українських змагунів-найманців, — який вказав би на біля 40 гравців українського роду з Канади та понад десяток з України і запропонував би створити збірну України. Такий голос, підсилений офіційними урядовими колами України, примусив би організаторів принаймні застановитися, вдаритися об свої тверді лоби і сказати: справді, чому не створити ще й збірної України, тим більше, що в ЗСА і Канаді є багато українських любителів гокею, що тільки збільшить число глядачів у спортових аренах. Але, на жаль, такого голосу не було.

Нас дивує найбільше оця своєрідна безхребетність українських змагунів, які, мабуть, без слова протесту погодилися на вкинення їх до „російського котла" так, як і колись їх вкидали до „совєтського котла". Тільки колись їх до цього примушували, не мали вони вибору, а тепер? Чейже існує українська держава, дев'ять разів лунав український національний гимн на стадіонах і в аренах Атланти!

Можна сказати — змагуни ці є професіоналами і змагання означають для них незайвий додатковий заробіток. Але чи треба за цей додатковий заробіток продавати свою національну ідентичність і стояти на струнко під час відіграння гимну Росії перед змаганнями? Слава? Це досить сумна слава, зокрема коли здобувається її коштом батьківщини, яка щойно стала на ноги і яка потребує розголосу у світі, щоб закріпити за собою добре, правдиве ім'я. А власне такі ділянки, як спорт, мистецтво популяризують слово „Україна", зокрема серед народних мас. І навпаки, така поведінка змагунів-українців підсилює шептання наших недругів, мовляв, яка там Україна, які там українці — то все Росія.

Хочеться вірити, що в майбутньому такі парадокси не повторяться, що зростатимуть почуття свідомости і відповідальности серед українських спортовців, мистців, науковців. Цього від нас вимагають слова „Україна", „українець", „український народ".

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — *Редакція.*

Ярослав Гайвас

НА ДОРОЗІ ДО АБСУРДУ

Білоруський нарід, його сучасне становище, доля, майбутнє нам, українцям, дуже близькі. Від своїх початків обидва народи зв'язані між собою почуваннями та інтересами і цього змінити не можна. І тому нинішня дійсність у Білорусі так нас непокоїть.

Сучасна біда білоруського народу подвійна. Коли після розвалу СССР і тотального краху російського імперіялізму поневолені народи взяли свою долю у власні руки і самі будують своє майбутнє (бо хто їм краще, доцільніше та справедливіше зробить це?), білоруський нарід опинився під такими керівниками, на чолі з президентом Олександром Лукашенком, які ані як люди, ані як білоруси не діють раціонально і зовсім не відчувають своєї відповідальности за долю, за життя мільйонів людей. З другого боку, власне ці провідники підпорядкували білоруський нарід Москві, яка сама перебуває у моральному та політичному розкладі. Нині це жменя скорпіонів, які воюють між собою аж до самознищення коштом сучасного і майбутнього російського, а ще в більшій мірі — білоруського народу. Росія нині, зокрема її могутня провідна верства, яка ще декілька років тому кермувала великою імперією, еквілібрує між намаганнями реставрувати ту імперію і шуканням чогось нового у зовсім новому світі; а цей новий світ — це абсолютна антитеза і заперечення власне тієї імперії.

Суперечності

Росія нині — це генерал Алєксандр Лебедь, який з уповноваження президента Боріса Єльцина підписав перемир'я зі збройними силами Чечні-Ічкерії, що його невідомо, чи потвердив цей же президент, і невідомо, чи уряд під керівництвом прем'єрміністра Черномирдіна визнає, чи ні. І невідомо, чи коли один російський генерал на підставі того договору виводить російські війська з Чечні, інший завтра не поверне їх туди. І чи президент Єльцин, перебуваючи десь, як кажуть російські інформджерела, в Алтаї на вакаціях, в якомусь осередку для мисливців, є в контакті з якимись іншими керівниками державними й військовими чинниками, чи ні. Російська Державна дума, правда, в іншому тоді складі, відкликала свою парляментарну ухвалу визнати Біловезькі рішення про створення СНД і повернути назад СССР, отже, хто формально правно існує — СССР чи СНД? А що є з Союзом Суверенних Республік, який створив Єльцин разом з Лукашенком — існує він і далі намагається притягнути нових членів, чи ні? В тих неймовірних суперечностях знайшлася Білорусь, а її президент Лукашенко творить ще й інші.

Зовсім незрозуміло, чому він відкидає білоруську мову, і законно це чи проти законно, що проголосив другою державною мовою російську, чим поборює саму ідею самостійности білоруського народу, взагалі його національну ідею, яка формує новий лад у світі. В шкільництві та вихованні дітей, з ласки Лукашенка, панує безлад, він заборонив нові підручники і повернув старі, з Леніном-Сталіном, Дзєржинським, ЧеКа і КҐБ, коли навіть російський народ відкинув це. Головним ворогом для Лукашенка є тепер білоруська молодь. Білоруську молодь, яка, як і кожна молодь, хоче іти з духом часу, прагне кращого життя, опричники Лукашенка переслідують вдома, а особливо на вулицях, під час різних демонстрацій. Це молодь запросила українські відділи УНСО й заопікувалася ними. Народний Рух Білорусі під проводом Зенона Позняка не хотів цього. Він хотів мирними засобами добиватися своїх цілей аж до часу, як державні чинники намагалися вбити його. Тоді Позняковi довелося виїхати за кордон, а деякі частини Народного руху змушені переходити в підпілля. Молодь уже раніше почала творити нелеґальні підпільні гуртки та організації, як „Партія волі", „Сірі вовки" (це відклик до білоруських партизанів у часі і після Другої світової війни), „Наш реванш". Секція молоді при Білоруському об'єднанні колишніх військових, які вийшли з НР Білорусі, закидаючи йому угодовство, переводила цьогорічні першотравневі маніфестації. Організація військовиків під проводом Алеся Станкевича уконституввала себе як патріотичноспортове об'єднання, щоб зберегти себе, не підтримала акцій молодечої секції, але це зовсім не скасовує її протирежимової постави. Станкевич уважає, що ведене ним об'єднання — це найсильніша на сьогодні опозиційна організація, але виступи молоді в квітні та травні показали два факти.

Радикалізація

Насамперед виявилося, що молодь радикалізується й починає йти на силовий зудар з державними органами безпеки і навіть змусила їх відступити під час травневих сутичок. Молодечим колонам на вулицях державні органи закидали, що вони тому так справно переводили свої акції, бо „ними керували добре вишколені українські бойовики". Тим часом сама білоруська преса опісля мусіла визнати, що серед білоруської молоді показалися сміливі і удатні провідники, які вміло організували й вели своїх друзів у сутичках, чим заскочили функціонерів урядових відділів. Довкола арештованих українських учасників вуличних зударів поширюються леґенди, а останньо урядові чинники поширюють нібито „достовірну інформацію", що з України нелеґально прибув до Білорусі більша бойова група з ціллю розбити тюрму і визволити арештованих. Одначе на це не тільки немає доказів, але мешканці Мінська вже відверто говорять, що чутки про прибуття такої групи поширюють білоруські органи безпеки й владні чинники, які готують розправу над арештованими, мовляв, їх „убито під час спроби утечі".

Білорусь нині стала головною резервацією різних служб російської розвідки, звідки простягаються нитки в різні частини світу, та найбільшим поліґоном ударних частин російської армії. Цілі райони проголошені закритими для громадян, куди треба мати окремі перепустки. Білорусь стала вимріяним стратегічним тереном для російських збройних сил. Втиснена між Україну, Польщу, Литву, Латвію, Білорусь є неоціненним пляцдармом для Москви. Очевидно, Москва намагається приховати це. Недавно вона застосувала відому тактику „лови злодія", коли злодій, намагаючись звести зі сліду поліцію, кричить „лови злодія". Власне, саме цим способом був ревеляційний виступ голови депутатської комісії з питань безпеки Державної Думи Віктора Ілюхіна, який зі свого становища проголосив, нібито американські секретні служби разом з польськими відбули у Варшаві нараду, на якій вирішили повалити режим Лукашенка. В Москві напопулярнішим гаслом дня стало „Геть від Білорусі і Лукашенка!" Московська преса, яка добре знає фокуси колишніх большевицьких диверсійних і терористичних служб, присвятила тій справі багато уваги, інтерпретуючи її як дійсний, а не вигаданий московськими дезінформаторами факт. Та на тому не кінець. Режим „американського приятеля" Єльцина перейшов до наступу. Як водиться у таких справах, секретні служби зрушили публічну опінію в Москві і почали наставляти її на активні протизаходи. Першим до цього взявся відомий Владімір Жириновський. Той почав накликувати до протиакцій, а щоб підігріти публічні настрої і схилити їх до ненависти проти ЗСА, Польщі та інших народів (проти України акція вже йде), готується суд над арештованими членами УНСО, а в дійсності їхня ліквідація. Жириновський вмішав до цього і жидів. Він просто заявив, що у цьому активно співдіють жиди, яких „багато залишилося, ще з часів Польщі, не терені Білорусі". Поляків росіяни завжди недолюблювали, українців ненавиділи за те, що ті хочуть бути собою, а не слухати Москви, хвороба антисемітизму активно поширюється в Росії, на що вказують акції проти жидівських приміщень, навіть божниць у Москві, і щораз відвертіші виступи в російських засобах масової інформації, а ще коли до того долучити Вашінґтон — величезне поле до попису!

Референдум

Тим часом Лукашенко при допомозі своїх московських зверхників і дорадників видав „указ" про те, що білоруський народ має взяти якнайактивнішу участь у референдумі. Реченець 7-го листопада, в річницю большевицького переговору. І символічно, і практично, бо буде разом відзначення „славного 7-го листопада", гарматних стрілів „Аврори", виступів Леніна... У референдумі білоруси мають поза законом добровільно продовжити каденцію Лукашенка ще на три роки. Водночас Лукашенко пробував вмовити білорусів, мовляв, „голосуйте за продовження президентури", бо коли не проголосуєте „за", то я все одно буду урядувати дальших три роки, щоб закінчити „розпочаті зміни". При цьому пообіцяв „навчити розуму" національних демократів всякого партійного кольору, яких він назвав „перетовстілими від лінивства політиками". А зміни, які він плянує, вже стаються: господарка за один 1994 рік впала на 22 відсотки, експозитура Світового банку приготовляється до ліквідації свого бюра в Білорусі, Міжнародний валютний фонд стримав свої кредити для Білорусі, а відомий нам уже Віктор Ілюхін „авторитетно" заявив, що білоруські політики розсваряться між собою, напевно, не один буде вбитий своїми партійними суперниками. Виходить, що російська служба безпеки і володарі в Кремлі добре знають своє діло та й уміють „передбачувати" те, що самі таємно плянують.

<u>*НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ*</u>

Павло Лопата

Відбудеться виставка картин М. Мороза в КУМФ

У сороковий день смерти маестра Михайла Мороза, який помер 29-го вересня 1992 року в Ню Йорку, відомий мистецтвознавець Святослав Гординський написав некролог. Цей спомин про визначного маляра, що був надрукований у „Свободі", починається такими словами: „Михайло Мороз закінчив життєвий шлях, залишивши тривале місце в історії українського нового мистецтва...". Тому, щоб пам'ять не пропала і покійний М. Мороз не пішов у забуття, його дружина Ірина, у четверту річницю його смерти, вирішила влаштувати перший раз в Торонто індивідуальну виставку творів маестра в ґалерії Канадсько-Української Мистецької Фундації (КУМФ).

Михайло Мороз — учень мистецької школи славного мистця Олекси Новаківського, у майстерні свого вчителя, поруч студентів С. Гординського, Григорія Смольського, Степана Лучика та інших, став чи не найкращим малярем-неоімпресіоністом. Він увійшов у світ мистецтва в пору, коли почались новаторські шукання. Настав час для мистців виходити із своїх майстерень і малювати під відкритим небом.

Після закінчення 1927 року львівської школи та паризької мистецької Академії ім. Жульєна 1930 року, Мороз жив довший час у селі Космач, в якому серед чудової гірської природи творчо працював. Карпатська природа стала невичерпним джерелом його надхнення. Вона захопила майстра своїми піснями, звичаями, зачарувала своєю красою. Звідси походять полотна раннього творчого періоду, зате майстерно виконані. Варто пригадати бодай їх назви: „Космацька Пістенька" (1927), „Храм свв. Петра і Павла в Космачі" (1939), „Розцвіла черешня", Космач, (1941), „Веселка по дощі" (1942), „Літо, захмарені гори" (1943), та багато інших і, чи не останню з цього періоду картину, намальовану Морозом у Космачі, — „Материнство. Моя дружина з сином" (1944).

Полюбивши щоденне життя місцевих гуцулів та їхні характерні типи, з них М. Мороз намалював десятки картин під такими назвами: „Космацьке весілля" (1939), „Моя дружина в космацькому одязі" (1941), „Плетуть вінок на Івана Купала" (1942), „Ігнат сопілкар" (1943), „Гуцул з файкою" (1943), „Космацькі дівчата" (1943) та ряд інших.

Маестро М. Мороз вважається і портретистом. В його мистецькому доробку нараховуємо біля 200 композицій-портретів. Відомі з цього періоду портрети матері мистця, дружини і сина, Митрополита Андрея Шептицького, о. ігумена Климентія Шептицького, єпископів Йосафата Коциловського і Діонісія Няраді, Климентії Лисинецької, ректора Богословської Академії у Львові Йосифа Сліпого та інші. Деякі з повище неведених портретів львів'яни мали змогу бачити на виставках у рідному місті, які ще тоді організувала Асоціяція Незалежних Українських Мистців (АНУМ). Поруч творів вже тоді відомих малярів О. Грищенка, О. Новаківського, М. Андрієнка, І. Труша, В. Хмелюка та інших, на стінах залі Наукового Товариства ім. Т. Шевченка висіли картини молодого М. Мороза. Мистець продовжував виставляти свої образотворчі полотна, вже перебуваючи на скитальщині, в німецькому таборі для втікачів. В експозиціях малярів — членів Української Спілки Образотворчих Мистців (УСОМ) у Мюнхені — в січні, Нюрнберзі — в квітні, Берхтеґадені — в червні та Реґенстбурзі — в грудні 1947 року брав участь невтомний майстер пейзажів, портретів та натюрмортів з квітами.

Його етюди із скелястих Альп були позначені такою ж притаманною йому ліричною вібрацією кольорів, як і карпатські краєвиди з церковцями з часів космацького періоду творчости. Які зрілі і майстерно виконані твори гарячих і пастозних фарб уже показались майже на самому початку малярської здібності Мораза, такі вони лишилися і до кінця його творчого життя.

Спрага малювати Гуцульщину майстра ніколи не покидала. Тому їй подібну шукав як в Німеччині, так і в Америці, де поселився з родиною 1949 року. Кетскильські гори, немов українські полонини, та природа гантерської околиці стали для мистця „космацькими". Кажуть, що в Гантері бракувало для М. Мороза церковці, тому українська громада в ЗСА там її збудувала в гуцульському стилі. Може в тому є трохи правди, бо в ній наш маестро часто співав під час Служб Божих, а гантерську церкву з її пленером малював він часто в усі пори року.

У шістдесятих роках мистець багато подоро-

(Закінчення на стор. 3)

Юлія Зейкан,
Ужгород

ТАЛАНТ І БОЖЕ ПРОВИДІННЯ

Любов Дмитришин, художньо-документальна повість „Українська мати", Ужгород. Видавництво „Ґражда", 1995.

I

„Ця книжка може мати декілька початків і всі вони будуть правомірні, як і слова нашої доні Люби: 'Я народилася тоді, коли ти народилася'. Устами дитини промовляє істина, у цьому немає жодного сумніву. Отже, коли б я почала свою розповідь від дня свого народження, це була б історія і про кожну з моїх доньок... Ми приходимо з роду в рід і, отже, продовжуємо нашу генетичну лінію. І звідки не почни розповідь, це буде розповідь про нас, як би далеко, вглиб віків, ми не сягали...".

Даруйте, читачу, але витяг (уривок) із рецензованої книжки — з одною метою: допомогти якнайскоріше ввійти в світ, про котрий розказує мати...

Професійна письменниця із Закарпаття Любов Дмитришин (Часто) відома в Україні своїми публіцистичними виступами та художніми творами. Скажімо, друга книжка „Родина" (повість та оповідання), котра побачила світ у республіканському видавництві „Карпати" 1986 року, викликала широкий інтерес. Найперше — гострою проблематикою. Йдеться в ній про складні перипетії в Прикарпатті напередодні та в часи Другої світової війни. До згаданої книжки ввійшли й оповідання, котрі порушують різні проблеми часу. Скажімо, „Антоніна" — про нелегку жіночу долю, драму родини. Про пошуки щастя в житті — то „Ольга-фронтовичка". До щему пронизане болями, яких завдала війна, це коротке оповідання-новеля будоражить своєю правдивістю. А які живі-живісінькі селянки в оповіданні-новелі „Зарічанки"! Усміхнеться кожен, читаючи, а не одна жінка просто таки себе впізнає... Стефаниківський талант новеліста розпізнав у творчості Л. Дмитришин рецензент її першої книжки „Літ осінніх відлуння", відомий український критик Микола Ільницький (Вид-во „Карпати", Ужгород, 1981).

Складна тема родинного життя — у наступній книжці-повісті „Ця важка дорога", що вийшла друком у вид-ві „Молодь", у Києві, 1988 року.

Письменниця свідома того, що випробування героїні її нового твору (а повість „Українська Мати" — автобіографічна) не чужі іншим матерям, котрим судилося жити в атмосфері совєтського режиму, на землі занечищеній, зубожілій, де рік у рік „зростала захворюваність дітей, смертність, та всі ці факти старанно приховувались медичними установами, якими керували прокомуністичні керівники".

Надії на порятунок годі було сподіватися. Бо вдома, в совєтській Україні (колишньому СССР) панували свої закони. Українська Матір, як і три сотні літ тому, „несла на собі тягар збереження поневоленої нації..." А вона (себто нація) була приречена на вимирання (в часі від російських царів до брежнєвської ери).

Тривожне і складне життя української жінки проходить перед читачем. А він у Любові Дмитришин знайшовся відразу — лишень вийшли сиґнальні примірники. Не боюся слова — бестселер — в доброму його розумінні. Це — стосовно художньо-документальної повісти.

Відомий український художник Іван Марчук, який об'їздив світ, недавно на сторінках однієї з українських газет зізнався: „Творець, художник — і земна, звичайна людина в одній постаті — це завжди проблема...".

Важкі, майже нестерпні умови для творчости в журналістки-літераторки з неординарним мисленням, аби вижити, не продавшись тоталітарному режимові, де цінується не талант, а прислужництво.

При першопрочитанні цієї книжки в мене раптово виникла аналогія з новелею Михайла Коцюбинського „Цвіт яблуні". Вочевидь, пригадуєте: найдраматичнішу хвилину життя, пов'язану зі смертю доньки? Він — батько, письменник дивиться на все особливими очима, очима мистця, який „спостерігає, порівнює, все занотовує". Непросто все це, але... „А моя пам'ять, той нерозлучний секретар мій, вже записує і сю безвладність тіла серед цвіту яблуні, і гру світла на посинілих силях, і мій дивних настрій... Я знаю, нащо ти записуєш усе те, моя мучителько! Воно здається тобі... як матеріял...".

Михайлина Коцюбинська в передмові до творів Михайла Коцюбинського в трьох томах, яким пощастило побачити світ у короткий час Хрущовської відлиги („Дніпро", К., 1965), підкреслювала: „Процес творчости у справжнього художника практично не припиняється ніколи. Його пам'ять не можна відключити, приспати на якийсь час. Для ходожника „матеріял" всюди і „збирає" він його завжди".

(Закінчення буде)

Відбудеться...

(Закінчення зі стор. 2)

жував. І де б не побував, у Франції, чи в Італії, там малював нові пейзажі та портрети. У Римі кілька разів зустрічався з Патріярхом Йосифом Сліпим, який Морозові давав малювати замовлення: портрети, вітражі й мозаїки. Звідси походить біля 60 картин з римськими краєвидами та старовинними архітектурними пам'ятками. З тих праць, гармонійних та соковитих за кольором, промовляє до глядача та сама попередньо набута майстерність, вміння накладати пензлем фарби, щоб вони нас душевно заспокоювали, як ті музичні акорди.

Життя М. Мороза в Америці — час інтенсивної творчої праці, яка давала мистцеві великих успіхів на багатьох виставках, організованих членами Об'єднання Мистців Українців Америки (ОМУА), в картинній ґалерії „Панорас" в Ню Йорку та Реймонд Данкан ґалерії в Парижі. Про такі його осяги підтверджують десятки рецензій в українській, анґлійській і французькій пресі.

Михайло Мороз відійшов у вічність на 88-му році життя, під час якого зроджувались з-під його руки щороку нові плоди, мистецькі щедерви. Деякі з цих високоякісних творів мистця громада Торонто матиме змогу побачити на експозиції під час виставки, відкриття якої відбудеться 29-го вересня 1996 року.

Об'ємну монографію „Михайло Мороз" з кольоровими в ній репродукціями численних праць, історичної вартости фотографіями та статтями кількох авторів про його мистецтво, яку впорядкувала дружина Ірина Мороз і уможливила її появу минулого року, можна набувати в крамниці КУМФ.

У КОЛЮМБІЇ ВІЦЕПРЕЗИДЕНТ Умберто де ля Каллє повідомив, що він резиґнуватиме зі свого становища та закликав до такої ж акції президента країни Ернеста Сампера, котрого оскаржують, що він приймав для своєї виборчої кампанії гроші від торгівців наркотиками. Віцепрезидент У. де ля Каллє підкреслив, що не може бути членом уряду, котрий є в розладі та втратив довір'я своїх співвітчизників.

ЗГІДНО З ТВЕРДЖЕННЯМИ Пентаґону, Ірак не зважає на перестороги ЗСА та продовжує ремонтувати летунсько-оборонні забудови, знищені під час американських ракетних атак на півдні Іраку. Про це повідомив Кеннет Бікон, головний речник Департаменту оборони та підкреслив, що ЗСА попередили Ірак про можливість дальших ракетних атак, якщо він продовжатиме направляти знищені забудови. На думку аналітиків з усього видно, що Саддам Гуссейн не бере серйозно до уваги попереджень ЗСА та просто провокує.

ЦЕ ВЖЕ ВДРУГЕ РОСС ПЕРО, керівник Реформістської партії, на свого віцепрезидента у президентських виборах обирає зовсім політично невідому особистість. Цим разом це Пат Човт, вашінґтонський економіст і автор, який має за собою довгу історію пропаґування протекційної економічної політики. Кандидата на свого віцепрезидента представив Р. Перо країні під час передвиборчого телевізійного оголошення своєї партії та був дуже вдоволений з його коментаря про те, що тільки Реформістська партія може змінити існуючу урядову політику.

КОЛИШНІЙ СЕНАТОР Баррі Ґолдвотер під час перевірки в лікарні зазнав незначного мозкового удару, але згідно з твердженнями його дочки Джоанни Ґолдвотер, це не є поважною загрозою для його здоров'я. Б. Ґолдвотер, 87-річний провідник консервативного руху в 1960-их роках, зголосився на звичайну лікарську перевірку до шпиталю св. Йосифа у Фініксі, Аріз., і там зазнав згаданого удару. Він був сенатором від 1952 до 1964 року, а тоді став кандидатом Республіканської партії на президента ЗСА та його переміг президент Линдон Джансон. Своє місце в Сенаті він знову здобув у 1968 році та затримав його аж до часу відходу на пенсію 1986 року.

У ПОНЕДІЛОК, 9-ГО ВЕРЕСНЯ, Уряд ЗСА повідомив, що буде співпрацювати з Японією, щоб зменшити впливи американських збройних сил на японському острові Окінава. Це є наслідком не зобов'язуючого референдуму мешканців згаданого японського острову, що відбувся минулої неділі, 8-го вересня, де 90 відсотків голосуючих вимагають зменшення американської військової присутности на острові. Ніколс Бирнс, речник Державного департаменту, відразу підкреслив, що „референдум не був несподіванкою" та сподіється, що цей процес стане успокоюючим засобом для мешканців Окінави, але американське військо залишиться дальше на острові, бо це є згідно з оборонним договором ЗСА, що його підписано з Японією.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

Кобзар у солом'яному брилі

Нещодано (в травні цього року) проходив у Львові Фестиваль кобзарського мистецтва ім. Юрія Сінгалевича. Крім заключного концерту в Театрі ім. Марії Заньковецької, кобзарі виступали кілька днів у музеї ім. Соломії Крушельницької, в установах, у скверах міс-та. Із запрошених з інших областей кобзарів чи не найбільшою популярністю користувався кобзар із Черкащини Михайло Коваль, який був не тільки окрасою заключного концерту в театрі, але й блискуче виступав у музеї та в міській поліклініці, що на вулиці ім. Виговського. Любувався його виступами тоді і я.

Я почув уперше гру і спів цього кобзаря на кобзарському святі „Дзвени, бандуро, в козацькім краю" у Дніпропетровському. Кобзарі розсипались були тоді по широкому майдані, грали-співали у скверах міста, на вулицях. Їх обступали прохожі і довго не відходили. В невеликих перервах слухачі підкликали інших:

— Підходьте послухати кобзаря в солом'яному брилі!! Враження неповторне, не пожалкуєте!

І люди йшли, слухали, захоплювались, дякували. Підійшов тоді і я. Вже сам зовнішній вигляд кобзаря приваблював. Спокійно благородне обличчя, сяючі добром очі, скромні, по-народному плекані вуса, небагата, але вміло і гарно вишита сорочка, білі полотняні штани та неповротний солом'яний бриль на голові вражали своєю кольоритністю і гармонією. А вміло підібраний і мистецьки поданий репертуар від звуки старинної, простої за будовою і гарної з вигляду бандури, зачаровував. Зачарував тоді кобзар в солом'яному брилі і мене.

...Михайло Коваль народився 21-го листопада 1948 року в селі Великий Хутір Драбівського району на Чекащині. З дитячих років любив співати, брав участь в гуртках самодіяльности, навчився грати на гітарі, гармонії. Хотів стати артистом, поступав навіть в Театральний інститут, але не поступив і став працювати на цегельному заводі та заочно вчитися в Черкаському інженерно-будівельному інституті.

Якось почув Михайло в радіо виступ кобзаря і захопився кобзарським мистецтвом. А в 1967 році при Будинку вчителя в Черкасах організувалась капеля бандуристів. Михайло попросив і там дали йому бандуру, гру на ній освоїв дуже швидко і незабаром уже виступав на першому своєму концерті як бандурист, виконуючи пісню „Ой ходив чумак сім літ по Дону".

Далі пішов служити в армію, заочне навчання мусів припинити. А після служби в армії вчився в Київському інституті іноземних мов. Знайшов собі старинну бандуру і став на ній грати, виступати на концертах. Багато почеркнув від керівника ансамблю Миколи Попова, решту досягав самостійно.

Навчаючись в інституті мав неприємності, бо 22-го травня 1974 року поклав квіти до пам'ятника Тарасові Шевченкові. Грозили навіть виключити з інституту.

Після закінчення інституту працював у Драбівській школі, викладав музику, співи та іноземну мову. Часто виступав і в рідному селі, і далеко за його межами. Він — учасник багатьох сходів кобзарів і кобзарських свят та фестивалів. Дійсний член Всеукраїнської Спілки Кобзарів, Бандуристів і лірників.

Репертуар кобзаря багатий та розмаїтий. Виконує думи: „Про смерть козака-бандуриста", „Про Марусю Богуславку", „Про Олексія — поповича Пирятинського", „Невольницький плач", „Про трьох братів Самарських", псальми: „Про Олексія Божого чоловіка", „По горам, горам сам Господь ходить" та інші. Знає багато пісень на слова Тараса Шевченка, історичних, козацьких, чумацьких, ліричних. Деякі із них дуже рідкісні і цікаві.

Має власні твори: „Моя Україно!" (на слова М. Шамрая), „Полон" (слова Є. Драч), „На Чорнобиль журавлі летіли" (слова Д. Павличка), „Кавказ" (слова Т. Шевченка) та інші. Але найбільше схвилювала мене нова пісня Коваля „Яничари", яку він виконував на фестивалі у Львові. Цікава й історія створення цієї пісні. Ось як це було.

Кобзар з Черкащини Михайло Коваль.

Якось, повертаючись з концертного виступу в Києві, кобзар з бандурою не плечах та в своєму солом'яному брилі звернув увагу киян і вони попросили кобзаря заграти. Михайло присів на Узвозі і заграв, заспівав. Підійшли якісь кореспонденти, зацокали фотоапарати. А через деякий час, вже в рідному селі, показали Михайлові Ковалеві газету „Арґументи і факти" з фотографією кобзаря, що грає на фоні якихсь розвалин в Києві та коментарем-фальшивкою. Кореспондент — яничар, з українським прізвищем, жалівся сусідам, нарікаючи на те, як бідно живеться в Україні нещасним кобзарям та й усім людям...

Обуренню кобзаря не було меж. Він не спав усю ніч. А вранці була вже новонароджена його пісня „Яничари". Серед інших є в цій пісні такі слова:

Віки пролітали, шляхи
заростали,
Де котились вражі хмари.
Тільки не пропали у моєму
краї
Яничари, яничари.
На Вкраїни волю
скреготять зубами,
Раді, як негоди й чвари.
Служать, як собаки,
московському пану
Яничари, яничари.
Чи такі солодкі, чужі
недогризки,
Чи дзвінкі чужі таляри?
Рід свій пригадайте, матір
не вбивайте,
Яничари, яничари!

...Прощаючись з Михайлом, я звернув увагу на його капелюх і завважив, що це новий гарний солом'яний бриль, але не цей, в якому бачив його у Дніпропетровському.

— Попередні брилі довелося подарувати, — прокоментував кобзар. — Дуже вже вони подобались і старим, і малим.

— А де ж ви їх достаєте, такі гарні брилі!? — запитав я.

— А я сам їх і виготовляю, та й діток у школі, де працюю, навчаю, як їх виплітати. А кобзарський фестиваль ви чудово організували. Отож і вам я дарую цього бриля на згадку!

...На почесному місці висить в мене вдома солом'яний бриль, який нагадує про подаровану радість спілкування з чудовою людиною, одним із найкращих сучасних кобзарів України — Михайлом Ковалем із Великого Хутора, що не Черканщині.

Богдан Жеплинський,
кобзарознавець, голова Львівського осередку Всеукраїнської Спілки Кобзарів.

Святкування роковин незалежности у Вілліямставні

Українська громада у Вілліямставні, Н. Дж., багато років святкувала проголошення самостійности й соборности України. Цьогорічні святкування розпочались в інший, як кожного року, спосіб.

На запрошення посадника Джека Лубі, в понеділок, 19-го серпня о 8-ій год. вечора, чотири особи в українських строях — нижче підписаний, Павло Лісний та Галина Стахнів і Стефанія Світенко — прибули до Міської Ратуші. По привітанні з посадником П. Лісний сказав кілька слів про Україну, з якої нагоди ми прибули. Офіційне свято відбудеться в суботу, 24-го серпня.

По цих словах жінки вручили по-мистецьки виконаний дарунок — відповідну таблицю з написом з нагоди п'ятиліття самостійности України для посадника Дж. Лубі. Посередині — дзвін свободи, а горою прапорці — американський і український. Прийнявши дарунок, посадник зложив подяку та в кількох словах висловився прихильно щодо українців. На закінчення з нагоди п'ятої річниці самостійности України посадник Дж. Лубні відчитав проклямацію і передав її авторови цих рядків.

В суботу, 24-го серпня на площі перед будинком Міської ради зібралось коло 80 осіб. Майже кожна була вдягнена у вишиване і тримала в руках американські і українські прапорці. Під час відспівання американського й українського гимнів піднесено український прапор. Я відкрив свято та привітав о. Йосифа Мартинюка, посадника Дж. Лубні, всіх присутніх. До слова попросив о. Йосифа Мартинюка, який дуже гарно накреслив значіння і ціль цього свята та відмовив молитву за Україну і український нарід.

Промову про 5-ту річницю незалежности англійською мовою виголосила Ольга Причка, а українською — Іван Васюрко. Опісля посадник коротко промовив та заявив свою солідарність з прагненням українських громадян. Після того Лариса Лісна вручила посадникові букет квітів, а П. Лісний зложив подяку.

На закінчення святкування всіх запрошено до домівки коло церкви, де жінки під проводом Галини Стахнів, Стефанії Світенко, Марії Флюнт, Катрусі Ремчук і інших приготовили смачну перекуску.

Олександер Кобаса

Паша Ємець

Пам'яті А. Юриняка

Уже не жду, не виглядаю...
Десь в серці притаївся жаль.
Не прийдеш ти, я добре знаю, —
Нас розділя небесна даль.
Переживаю знов минуле...
Було там досить гіркоти,
Щось ожило, про щось забулось,
А щось нагадує — був ти.
Така розхрістана натура,
Не знаєш, хоче що вона;
Нема кордону, ані муру
І так зсувається до дна.
І поза всі ті негаразди,
Що були в нашому житті,
Тобі я буду вдячназавжди
За той твій прояв доброти.

Каліфорнія, вересень 1996 р.

Ділимося сумною вісткою з приятелям и і знайомими, що в понеділок, 26-го серпня 1996 року, після важкої недуги у Воррені, Миш. упокоївся в Бозі на 97-му році життя наш найдорожчий МУЖ, БАТЬКО і ДІДО

СВ. П.
МИХАЙЛО ОГЛАБЯК

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися у четвер, 29-го серпня 1996 року, з церкви Непорочного Зачаття ПДМ на кладовище Воскресіння.

Горем прибиті:
дружина — СТЕФАНІЯ
дочка — ЯДВИГА
зять — ВОЛОДИМИР
внуки і правнуки
ближча і дальша родина в Україні, Канаді і ЗСА.

Вічна йому пам'ять!

Дніпропетровське...

(Закінчення зі стор. 1)

Олександер Разумков, директор Київського Незалежного Центру Економічних і Політичних Досліджень. сказав, що призначення урядовців базується на особистій відданості, а не на професійних даних. „Це небезпечно і неприродньо для цивілізованих, демократичних країн,“ — зазначив він.

Україна все ще не має сильних політичних партій і стабільної багатопартійної системи. Деякі спостерігачі вважають, що причиною цього є кланова боротьба в ешелонах української влади.

„Політична структура України не є повністю клановою, але такою вона стає,“ — сказав О. Разумков, зазначивши, що інтереси Президента і прем'єр-міністра, двох найвпливовіших осіб в державі, не завжди збігаються. Всередені дніпропетровської групи точиться жорстока боротьба, хоч і прихована від стороннього ока, додав він.

Політичний жур-нал „Демос“, пишучи про корупцію у верхніх ешелонах влади, проводить паралель між Україною і державами Африки і Латинської Америки. Підставами для такого висновку є, на думку журналу, „криміналізація“ державної влади за останні роки. Впродовж століть правляча еліта в Україні мала атрофоване поняття про державність, продовжує журнал. Для неї не було різниці, якій державі служити — Литві, Польщі чи Росії, аби тільки поліпшити своє матеріяльне становище.

З економічної точки зору Дніпропетровське упевнено тримається попереду всіх міст, навіть Києва. Наприклад, у ньому більше розкішних авт, ніж у столиці. Нове летовище ні чим не поступається перед західніми. Розквіт банків дозволив деяким газетам порівняти Дніпропетровське до німецької фінансової столиці Франкфурту.

Газета „Україна-Центр“ написала, що доброю думкою є переносити капітал з Києва до Дніпропетровського. Це навіть, за її висловом, зміцнить українську державу.

Другим фінансовим центром після Дніпропетровського є Донецьке, потім іде Київ і Одеса.

Дніпропетровське є також центром металюрґійного сектора, який приносить Україні біля половини валютних надходжень. Крім того, важливими є місцеві енерґетичні і хемічні компанії.

Президент України...

(Закінчення зі стор. 1)

то Президент похвалив кореспондента німецького журналу „Шпіґель“, який за три роки опанував українську мову.

Президент висловив жаль з приводу хвороби російського президента Боріса Єльцина і водночас надію, що виконувати обов'язки президента буде Віктор Черномирдін, поміркований лідер. Адже економічна нестабільність тягне за собою нестабільність політичну. Якщо ж з 1-го жовтня Росія введе в дію указ Єльцина про податок на додану вартість українських товарів, то це означатиме „початок економічної війни між Україною і Росією“. При цьому не треба забувати, що всі війни закінчуються миром, зазначив Л. Кучма. За його словами, Росії потрібна стабільність не менше, ніж Україні. Отож треба орієнтуватися на двосторонні контакти.

Л. Кучма критикував лідера Комуністичної Партії України Петра Симоненка і фракцію комуністів у парляменті, за те, що вони виступають проти власної держави і Конституції. Він зазначив, що в Україні дозволена діяльність усіх партій, „якщо їхні дії не суперечать Конституції“.

Ситуацію в Криму Президент охарактеризував як „боротьбу кланів“ і назвав „аморальною“ публікацію в „Урядовому Кур'єрі“ критики на друковані видання, що виходять при допомозі чужоземних інвестицій. Л. Кучма заявив, що не згоден з цією думкою і керівництво газети повинно це врахувати. Зазначивши, що в Україні немає „справді незалежної преси“, Президент закликав спільно її створювати. На його думку, потрібна середня кляса, яка була б зацікавлена в такій пресі. Треба схвалити „Хартію поведінки журналіста“, зазначив Л. Кучма і додав, що мріє про ті часи, коли зможе спокійно вийти на вулицю.

Уряд прийняв...

(Закінчення зі стор. 1)

На його думку, Уряд ніколи не зможе зібрати більше, як 38 відсотків від ВНП і навіть це є занадто оптимістичним, бо збирання податків ніколи не досягне такого рівня.

Проте заплянована на наступний рік 25-відсоткова інфляція є реалістичною, сказав він.

Представлення цього тижня бюджету є першою спробою України прийняти бюджет вчасно. Минулими роками бюджет приймався десь всередині відповідного року.

Верховна Рада мала почати розгляд бюджету 12-го вересня і прийняти його до 1-го січня 1997 року.

Міністри вважають, що найбільшою проблемою є сотні мільйонів долярів невиплачених платень.

З метою покращання збирання податків зазнає реформи податкова система. За оцінками економістів біля 40 відсотків економічної діяльности відбувається на чорному ринку.

Рафал Анчак, економіст Гарвардського інституту міжнародного розвитку, вважає, що запропонований бюджет мало чим відрізняється від попередніх, однак ще рано його оцінювати, бо депутати, ймовірно, внесуть багато змін.

Гасиди знову...

(Закінчення зі стор. 1)

виданні „Ню Йорк Таймсу“ з 8-го вересня, у його журналі, пера журналіста і письменника з Ню Йорку Рассела Міллера.

У репортажі сказано, що минулого року число паломників доходило до 4,500, а були вони з усіх усюдів Европи, ЗСА та Ізраїля. Р. Міллер подає дивну історію глибокої віри гасидів у дію померлого ще в 1810 році рабина Нахмана, що притягає тих усіх паломників, як теж труднощі, які вони мали в часі совєтського режиму, коли мусіли свої молитви та відвідини гробу робити потайки. Кажуть, що Нахман поселився і помер в Умані тому, щоб там молитися за змасакрованих в 1768 році „тисячі жидів“. Але негайно в черговому реченні Р. Міллер пише, що „сотки забито в погромі в часі жовтневої революції, а нацисти при помочі українців вимордували 17,000“.

Автор репортажу признає, що цьогорічне святкування Рош-ча-Шана в Україні, на яке приїхало стільки жидів з цілого світу, є немов „переміною історії“, бо українська поліція стереже жидів, які моляться, жидівська поліція помагає українській карати псотних жидівських хлопців, а жидівські гості з інших держав вимінюють гроші в українських банках і винаймають на час перебування мешкання у місцевих українців. В Умані живе постійно лише 500 жидів, але тепер побудовано там божницю на 2,000 місць, що вже сьогодні виказується надто малою.

ВАЖНА ІНФОРМАЦІЯ
про оголошення у „Свободі“ й „Українському Тижневику“ (The Ukrainian Weekly)

З огляду на це, що деякі установи, підприємства чи приватні особи присилають оголошення на невідповідну адресу, буває спізнене поміщення тексту, що спричинює нарікання.

Пригадуємо, що оголошення приймає виключно АДМІНІСТРАЦІЯ ВИДАВНИЦТВА. Всю кореспонденцію і прохання про інформації просимо скеровувати до МАРІЇ ШЕПАРОВИЧ, керівника Відділу оголошень.

Адміністрація „Свободи“

ДО ВСІХ ЧЛЕНІВ УНСоюзу

Пригадуємо, що вкладки за забезпеченеві грамоти є платні на 1-ий день місяця, а не при кінці. Просимо своєю точною вплатою допомогти секретареві вашого Відділу на час розчислитися за збірку вкладок до Головної Канцелярії.

Головна Канцелярія УНСоюзу

ПОВІДОМЛЕННЯ
Адміністрації „Свободи“

ПОВІДОМЛЯЄМО ВСІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПООДИНОКІ ОСОБИ, ЩО АДМІНІСТРАЦІЯ НЕ БУДЕ ПОМІЩУВАТИ ЖОДНИХ ОГОЛОШЕНЬ якщо попередні рахунки не будуть вирівняні

ВСІ РАХУНКИ МУСЯТЬ БУТИ ЗАПЛАЧЕНІ ДО 15 ДНІВ ВІД ДНЯ ОДЕРЖАННЯ

ПРОСИМО НА ЧЕКАХ ПОДАВАТИ ЧИСЛО РАХУНКУ

MATH SCIENCE HISTORY ART

МОЛОДЬ НАЗАД ДО ШКОЛИ!

Тепер є саме час, щоб почати щадити гроші для вищої освіти Вашої дитини!
Не зволікайте, аж буде запізно!
Ще сьогодні кличте УНСоюз на телефон:
1 (800) 253-9862